

Brunsveldse wal inde schijnwerper

Een wandelroute langs een oude wal: Brunsveld als landschappelijk monument. Deel 2 van een serie.

door
Henk Harmsen

henk.harmsen@gelderlander.nl

DOETINCHEM/ZELHEM - Wie het niet weet, zal er gemakkelijk aan voorbij lopen. Maar wie straks de beschrijving van de nieuwe wandelroute volgt, gaat in het veld kennismaken met een eeuwenoude vorm van landmarkering: de Brunsveldse wal.

Onze verkenning van deze wal begint bij het kerkje van de Slangenburg aan de IJzevoordseweg. Daar hebben zich verzameld Dick Heesen, Sikke Postma en André Kaminski. Heesen van de Vrienden van De Slangenburg, Postma van de Stichting Oud-Zelhem en Kaminski als oprichter en adviseur van de Stichting Achterhoek Weer Mooi (StAM). Heesen en Postma zijn betrokken bij het project TOOS, Trots Op Onze Streek, dat uitvoering geeft aan plannen om hier de bijzondere wandelroute te realiseren.

Al op 17 mei moet die opengaan. Dat wordt dan een bijzondere dag, waarop bij Gaanderen ook het Klompenpad, een wandeling rond voormalig klooster Bethle-

■ Dick Heesen (rechts) en Sikke Postma bij de restanten van de Brunsveldse wal. Foto Theo Kook

hem en een opgeknapt zondagschooltje worden gepresenteerd. Cultuurhistorie in het landschap is momenteel erg in trek.

Als we vanaf de onverharde Brunsveldweg over een slingerend pad in de regen het groen in duiken, blijkt de wal, die het thema van de nieuwe wandeling vormt, niet meer dan een geringe verhoging langs een droge greppel. Dit is het restant van de oude afscheiding, die het hele gebied Brunsveld als een bijna gesloten ring omgaf. Kennelijk is hier ooit een flinke sloot uitgegraven, waarbij de opgeworpen vrijkomende aarde erlangs de wal vormde. Op die manier werd een hoogtev-

schil verkregen, dat wel aangaaf dat hier een belangrijke grens liep. Langs de wal zijn in de loop van de tijd grote bomen verzeen. Apart is een oude, grillige haagbeuk. Het is de bedoeling de route met paaltjes te markeren, de wal hier en daar beter zichtbaar te maken en er een informatiepaal bij te plaatsen. Dat bord komt op een punt waar een open strook door de Stadseide heel in de verte zicht biedt op kasteel Slangenburg.

„Zelfs veel boeren die hier de grond bewerken hebben nog nooit van de Brunsveldse wal gehoord” weet Dick Heesen. „Er wordt zelfs met trekkers door-

heen gereden, maar dat moet straks toch niet meer gebeuren.” Hier en daar is de wal zelfs helemaal onzichtbaar geworden, zoals in een akker waar elk hoogtevorschil verdwenen is. Door boring was hier nog wel de structuur van de ondergrond terug te vinden. Trouwens: aan het bestaan en het verloop van de grensmarkering is geen enkele twijfel, want oude landmeters tekenden deze zorgvuldig op. Zoals L.C. Machen, die in 1823 het gebied in kaart bracht met de ‘Brunsveldsche wal’.

Over het Brunsveld weet Sikke

Postma te melden dat het een afgescheiden gebied was, al vermeld in 1244 als eigendom van de abdis van Elten. Het behoorde tot het bisdom Münster, waaruit volgt dat de Brunsveldse wal tevens de scheidingsvormde met het bisdom Utrecht, waar Doetinchem met de Slangenburg toe behoorde. Dit zal meteen de reden zijn dat de gemeentegrens hier nog altijd zo’n rare kronkel volgt; Brunsveld ligt als een soort uitstulping van de gemeente Bronckhorst in het grondgebied van gemeente Doetinchem.

Op de paaltjes die de route gaan

markeren komt een afbeelding van het wapen van Van Dorth. Die herinnert aan de familie die door huwelijk in 1639 in bezit kwam van dit Brunsveld.

Belangstellenden vinden hier straks een prachtige natuurwandelroute, vanaf het kasteel zo’n 8,5 kilometer lang. Wie begint op de hoek van IJzevoordseweg en Kasteellaan heeft zo’n 2 kilometer minder af te leggen.

Rolstoelvriendelijk zal de route bepaald niet zijn en een paar laarzen zal hier en daar ook geen luxe vormen. Wel zijn er onderweg enkele rustbanken.

“ Zelfs veel boeren die hier de grond bewerken hebben nog nooit van de wal gehoord

Dick Heesen